

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia ^M lutego 2022 r.

ZP-KNPS.431.6.60.2021.HS

Pani
Dorota Waliszak
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Świdnicy

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 6, 9 i 10 grudnia 2021 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285) zespół kontrolerów: Helena Sławska – starszy inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Małgorzata Staszczak – inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Świdnicy, mieszczącym się przy ul. Głowackiego 4, 58-100 Świdnica, z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2020 r. do dnia 6 grudnia 2021 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 24 czerwca 2021 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na II półrocze 2021 r.

Pani Dorota Waliszak w okresie od 28 października 2018 r. do 31 października 2020 r. pełniła obowiązki Kierownika GOPS w Świdnicy. Od 1 listopada 2020 r. została zatrudniona na stanowisku Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy i ponosi odpowiedzialność za zadania realizowane w okresie objętym kontrolą.

Podpisany przez Panią w dniu 18 stycznia 2021 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19, 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowywania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych (pkt 12),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),

- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8 i 9 ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie zamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9).

Kierownik Ośrodka posiada upoważnienie do wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 3, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych specjalnych (pkt 1),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowania do nich osób wymagających opieki (pkt 3),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina nie realizuje natomiast zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły zgłoszenia w zakresie przyznawania

i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze.

Zadanie dotyczące opracowania i realizacji projektów socjalnych (pkt 3a), nie było realizowane ponieważ nie uzyskano środków na ich realizację.

Organ kontrolny ustalił, że Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 6 i 9 ustawy, które dotyczą:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Gmina nie realizuje zadań wynikających z art. 18 ust. 1 pkt 4, 7 i 8 bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłęką żywiolową lub ekologiczną (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8).

Zadanie dotyczące prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (art. 18 ust. 1 pkt 5) nie jest realizowane, jednakże osoby wymagające takiego wsparcia korzystają z pomocy w tej formie w domach prowadzonych przez gminy ościenne. Najbliżej usytuowany jest Środowiskowy Dom Samopomocy przy Polskim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem funkcjonujący na terenie Miasta Świdnica przy ul. Kozyra-Słobódzkiego 28, prowadzony przez Powiat Świdnicki.

W Gminie Świdnica realizowane było zadanie wskazane w art. 110 ust. 4 ustawy dotyczące koordynacji realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Zadanie wskazane w art. 110 ust. 5 ustawy, dotyczące wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców nie było realizowane. Osoby zgłaszające się do Ośrodka uzyskiwały informacje o sposobie wytaczania powództwa oraz miały możliwość konsultacji w Punkcie Porad Prawnych w Urzędzie Gminy.

Ośrodek nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami z powodu braku wystąpienia zgłoszeń (art. 110 ust. 6 ustawy). Pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej udzielali wszelkich informacji o sposobach uzyskania stopnia niepełnosprawności, udostępniali druki.

Kierownik GOPS w Świdnicy składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Kierownik GOPS w Świdnicy spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy, tj. posiada wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku, realizujący pracę socjalną w środowisku.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje obszar Gminy Świdnica na dzień 31 grudnia 2020 r. zamieszkały przez 179 159 mieszkańców, w tym 227 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną. Na dzień kontroli teren Gminy zamieszkały był przez 170 208 mieszkańców, w tym 209 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną. W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Świdnicy na dzień kontroli zatrudnionych było 6 pracowników socjalnych (6 etatów) realizujących pracę socjalną w środowisku.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy, ośrodek pomocy społecznej (...) zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą

socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Zgodnie z art. 110 ust. 12 ustawy ośrodek pomocy społecznej (...) powinien zatrudniać w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy spełnia wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

W sprawach dotyczących udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W skontrolowanej sprawie nr 2 (P.W.) stwierdzono, że przed wydaniem decyzji w okresie od 5.10.2020 r. do 29.09.2021 r. (6 decyzji) nie były zawierane kontrakty socjalne. W ocenie kontraktu sporządzonej w dniu 1.07.2021 r. widnieje zapis „*Kontrakt (z dnia 6.07.2020 r.) jest realizowany. Ocenę realizacji kontraktu wyznaczono na 3.01.2022 r. lub przy kolejnej decyzji dotyczącej pomocy w formie schronienia*”.

Zgodnie z art. 48a ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny, całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej. Natomiast art. 108 ustawy o pomocy społecznej stanowi, że kontrakt socjalny sporządza się w celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Wzór kontraktu socjalnego został określony w załączniku do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. (Dz. U. z 2010 r. Nr 218, poz. 1439), zatem kontrakt socjalny winien być sporządzany zgodnie z nim i powinien zawierać datę oceny realizacji działań oraz ocenę zarówno realizacji działań ustalonych w kontrakcie, jak i zmian wprowadzonych do kontraktu.

W sprawach dotyczących sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 2020 r. Ośrodek zawarł 8 kontraktów socjalnych. W sprawozdaniu rocznym MRPiPS-03 za I-XII 2020 r. w Dziale 3 Rzeczywista Liczba Rodzin i Osób Objętych Pomocą Społeczną - mylnie wskazano „0”, co jest niezgodne ze stanem faktycznym.
2. W sprawozdaniu rocznym MRPiPS-3 za 2020 r. w Dziale 6B nie wykazano „Klubu ABC Seniora” prowadzonego na terenie gminy Świdnica.

Sprawozdawczość przekazywana do wojewody powinna być sporządzana w sposób staranny i rzetelny. W sprawozdaniach winny być wykazywane dane zgodne ze stanem faktycznym (art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy).

W zakresie prowadzenia i zapewnienia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, brak osoby na stanowisku Kierownika Klubu „ABC Seniora”.

Zgodnie z częścią IV.2. ust. 8 Programu wieloletniego „Senior +” na lata 2021 - 2025 ustanowionego Uchwałą Nr 191 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2020 r. (M.P. z 2021 r., poz. 10) ośrodkiem wsparcia kieruje Kierownik, który może pełnić równocześnie inną funkcję w ośrodku wsparcia (np. terapeuty zajęciowego), w wymiarze odpowiadającym łącznie 1 etatowi w Dziennym Domu „Senior+” lub w wymiarze odpowiadającym czasowi pracy w Klubie „Senior +”.

W sprawach dotyczących organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W podstawie prawnej skontrolowanej decyzji administracyjnej przyznającej specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi nr 814/435/2021 z dnia 13.08.2021 r. brak jest wskazania szczegółowych przepisów rozporządzenia w zakresie rodzaju świadczonych usług.

Zgodnie z art. 107 k.p.a. prawidłowa podstawa prawna decyzji powinna zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw jej wydania. Zatem podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być wskazana precyzyjnie

z uwzględnieniem powszechnie obowiązujących przepisów, zarówno prawa materialnego, jak i procesowego, które były podstawą rozstrzygnięcia w danej sprawie.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono nieprawidłowości:

1. brak zawarcia kontraktu socjalnego przed wydaniem decyzji w sprawie dotyczącej przyznania tymczasowego schronienia w schronisku,
2. brak zatrudnienia osoby na stanowisku Kierownika Klubu „ABC Seniora” – program „Senior+”,
3. nierzetelne sporządzenie sprawozdań,
4. błędna podstawa prawna w decyzjach administracyjnych przyznających pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się zalecenia pokontrolne:

1. Przed wydaniem decyzji o przyznaniu pomocy w formie tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych zawierać ze stroną kontrakt socjalny.
Kontrakty socjalne, a także ocenę jego realizacji sporządzać zgodnie ze wzorem formularza stanowiącym załącznik do rozporządzenia w sprawie kontraktu socjalnego.
Podstawa prawna: art. 48a ust. 2, art. 108 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.), rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego (Dz. U. z 2010 r. Nr 218, poz. 1439).
Termin wykonania: na bieżąco.
2. Zatrudnić osobę na stanowisku Kierownika Klubu „Senior+”.
Podstawa prawna: część IV.2. ust. 8 Programu wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025 ustanowionego Uchwałą Nr 191 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2020 r. (M.P. z 2021 r., poz. 10).
Termin wykonania: do 30 czerwca 2022 r.
3. Sprawozdawczość przekazywaną do wojewody sporządzać w sposób staranny i rzetelny. W sprawozdaniach wykazywać dane zgodne ze stanem faktycznym.
Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.).
Termin wykonania: na bieżąco.

4. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny, w podstawie prawnej przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania. W decyzjach wskazywać aktualne i mające zastosowanie publikatory aktów prawnych z podaniem źródła jego publikacji oraz konkretnego artykułu, paragrafu czy punktu. Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 735 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:
1. Wójt Gminy Świdnica
2.a/a

KIEROWNIK WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Ewelina Ziemant

